



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 2/05-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. apríla 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Eduarda Bárányi a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Bc. T. H., bytom D. S., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., Advokátska kancelária, B., ktorou v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 2 Tpo 176/04 namieta porušenie

a) čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu,

b) čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd nedoručením vyjadrenia prokurátora k žiadosti o prepustenie z väzby,

c) čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia Krajského súdu

v Žiline sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu,

d) čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby, a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Krajský súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 176/04 porušil práva Bc. T. H., uvedené v

a) čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu,

b) čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu,

c) čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby.

2. Bc. T. H. p r i z n á v a primerané finančné zadostučinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Žiline p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Bc. T. H. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 22 561 Sk (slovom dvadsaťdvatisíc päťstošesťdesiatjeden slovenských korún), ktorú je Krajský súd v Žiline p o v i n n ý vyplatiť jeho právnomu zástupcovi advokátovi Mgr. R. T., PhD., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti Bc. T. H. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e .**

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 2/05-24 z 13. januára 2005 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Bc. T. H., bytom D. S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., Advokátska kancelária, B., ktorou v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 2 Tpo 176/04 namieta porušenie

a) čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu,

b) čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 listiny nedoručením vyjadrenia prokurátora k žiadosti o prepustenie z väzby,

c) čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu,

d) čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 listiny v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval

ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľ podaním z 26. marca 2005, ako aj krajský súd vo vyjadrení z 28. februára 2005 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti a z doplnujúceho podania z 20. decembra 2004 vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa z 10. júna 2004 bolo voči sťažovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin nedovolenej výroby a držby omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekurzora a obchodovania s nimi v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 a § 187 ods. 1 písm. a), b), c) d) a ods. 4 Trestného zákona. Dňa 9. júna 2004 o 20.30 h bol sťažovateľ ako podozrivý zadržaný. Dňa 11. júna 2004 o 14.40 h prokurátor Krajskej prokuratúry Žilina (ďalej len „krajská prokuratúra“) podal okresnému súdu návrh na vzatie sťažovateľa do väzby. Uznesením okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 12. júna 2004 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku s tým, že väzba sa mu začína 9. júna 2004 o 20.30 h. Žiadosťou zo 14. júla 2004 požiadal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu o prepustenie z väzby. Uznesením okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 bola žiadosť zamietnutá. Uznesenie okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 29. júla 2004. Sťažovateľ podal proti uzneseniu prostredníctvom svojho obhajcu 2. augusta 2004 sťažnosť. Uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 bola sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 zamietnutá. Uznesenie bolo obhajcovi doručené 7. októbra 2004. Napokon uznesením prokurátora krajskej prokuratúry č. k. Kv 22/04-225 z 26. novembra 2004 bol sťažovateľ prepustený z väzby.

V súvislosti s námietkou porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 a čl. 38 ods. 1 listiny porušením práva na zákonného a nezaujatého sudcu poukazuje sťažovateľ na to, že ten istý sudca, ktorý ho vzal uznesením sp. zn. 29 Tp 96/04 z 12. júna 2004 do väzby, rozhodol pod rovnakou spisovou značkou 26. júla 2004 aj o jeho žiadosti o prepustenie z väzby. To znamená, že osoba sudcu, ktorý mal rozhodnúť o jeho žiadosti, nebola vybratá náhodným výberom, nešlo teda o zákonného sudcu. Okrem toho, hoci sudcu považoval za zaujatého, čo namietol v sťažnosti proti

uzneseníu okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004, o tejto jeho námietke dosiaľ nikto nerozhodol.

V súvislosti s námietkou porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 listiny nedoručením vyjadrenia prokurátora k žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľ vytýka, že len z uznesenia okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júna 2004 sa dozvedel, že prokurátor podal k jeho žiadosti o prepustenie z väzby zo 14. júla 2004 vyjadrenie, ktoré mu nebolo doručené. Preto nemal možnosť ešte pred rozhodnutím okresného súdu naň prípadne reagovať, čím bol porušený princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Toto pochybenie nenapravil ani krajský súd, hoci to v sťažnosti namietal.

V súvislosti s námietkou porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 sťažovateľ namieta absenciu odôvodnenia vo vzťahu k námietke, že nerozhodoval zákonný sudca, a vo vzťahu k námietke zaujatosti sudcu okresného súdu.

V súvislosti s námietkou porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 listiny porušením práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby vo vzťahu ku konaniu vedenému na krajskom súde pod sp. zn. 2 Tpo 176/04 jeho toho názoru, že rozhodovací proces nebol urýchlený.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 2 Tpo 176/04 porušenie:

a) čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 a čl. 38 ods. 1 listiny v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu,

b) čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 listiny nedoručením vyjadrenia prokurátora k žiadosti o prepustenie z väzby,

c) čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 v súvislosti s právom na zákonného a nezáujatého sudcu,

d) čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 listiny v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby.

Ďalej žiada, aby ústavný súd zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004, ako aj uznesenie okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 12. júna 2004.

Napokon požaduje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Z vyjadrenia predsedu krajského súdu z 28. februára 2005 doručeného ústavnému súdu 3. marca 2005 vyplýva, že predseda krajského súdu odkazuje na pripojené stanovisko predsedníčky senátu krajského súdu, s ktorým sa stotožňuje.

Z vyjadrenia predsedníčky senátu krajského súdu z 28. februára 2005 vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby, bola krajskému súdu predložená 5. augusta 2004. Pritom zároveň nebol pripojený vyšetrovací spis, lebo ten tvoril v tom čase prílohu iného spisu vedeného na okresnom súde. Z tohto dôvodu pôvodný termín neverejného zasadnutia na krajskom súde určený na 18. august 2004 musel byť odročený na 25. august 2004. Vyšetrovací spis bol krajskému súdu predložený až 19. augusta 2004. Po vypracovaní písomného vyhotovenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 bolo uznesenie spolu so spisovým materiálom zaslané okresnému súdu. Krajský súd mohol o sťažnosti sťažovateľa reálne rozhodovať až po zabezpečení vyšetrovacieho spisu, pretože bolo jeho povinnosťou preskúmať nielen správnosť všetkých

výrokov napadnutého uznesenia okresného súdu, proti ktorým mohol sťažovateľ podať sťažnosť, ale aj konanie predchádzajúce tomuto uzneseniu.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej o ďalšom trvaní väzby nerozhodol zákonný sudca, keďže k prideleniu jeho žiadosti nedošlo v súlade so zákonom, senát krajského súdu pri posudzovaní tejto otázky mohol vychádzať len z rozvrhu práce okresného súdu na rok 2004 a zaužívanej praxe. Rozvrh nepočíta s konaním o žiadosti o prepustenie z väzby. Preto sa zdá, že takáto žiadosť má byť prideľovaná elektronickou poštou, avšak o tejto žiadosti tak ako aj v ostatných obdobných veciach sa koná v pôvodnom spise Tp, v ktorom už bol osobitným spôsobom určený zákonný sudca. Podľa názoru senátu krajského súdu nevzniká nový spis a pôvodný sudca, ktorý rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby, je zákonným sudcom aj pre rozhodovanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Rovnakého názoru je aj predseda okresného súdu, ktorého stanovisko bolo tiež zabezpečené.

V súvislosti s námietkou zaujatosti sudcu okresného súdu bolo potrebné vychádzať z ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého o žiadosti o prepustenie z väzby sa musí neodkladne rozhodnúť. Pretože išlo o neodkladný úkon, krajský súd musel o sťažnosti sťažovateľa bezodkladne rozhodnúť napriek tomu, že sudca okresného súdu nepostupoval podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o námietku nedoručenia vyjadrenia prokurátora k žiadosti o prepustenie z väzby, je treba uviesť, že okresný súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 uviedol úplné znenie vyjadrenia prokurátora z 22. júla 2004. Preto sťažovateľovi nebránila žiadna skutočnosť, aby v odôvodnení svojej sťažnosti reagoval aj na argumenty prokurátora. Rovnako obhajca sťažovateľa mohol nazretím do spisu zistiť potrebné skutočnosti týkajúce sa vyjadrenia prokurátora. Trestný poriadok neukladá krajskému súdu povinnosť doručiť sťažovateľovi vyjadrenie prokurátora.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti nedošlo zo strany krajského súdu k porušeniu označených práv sťažovateľa.

Z repliky sťažovateľa z 26. marca 2005 doručenej ústavnému súdu 31. marca 2005 vyplýva, že sťažovateľ nepovažuje námietky krajského súdu za dôvodné.

Sťažovateľ predovšetkým opakuje argumenty týkajúce sa toho, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby nerozhodoval zákonný sudca, keďže k výberu sudcu nedošlo v rámci elektronickej podateľne, teda náhodným výberom. Trvá aj na námietke nedostatku nezaujatosti sudcu okresného súdu. Neprijateľné je stanovisko krajského súdu, podľa ktorého pre neodkladnosť rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nebolo možné osobitne sa zaoberať námietkou zaujatosti sudcu okresného súdu. Právo obvineného na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby neoprávňuje všeobecný súd na to, aby v konaní o preskúmanie zákonnosti väzby porušil iné záruky vyplývajúce z čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru vrátane práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezaujatým sudcom. Aj keby vrátenie spisu okresnému súdu z dôvodu nerozhodnutia o námietke zaujatosti s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobilo určité prieťahy, za tieto by nebol zodpovedný krajský súd. Vadným postupom krajského súdu došlo k definitívnemu popretiu práva sťažovateľa na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezaujatým sudcom, keďže 26. novembra 2004 bol prepustený z väzby, a preto neprichádza už do úvahy, aby bola jeho žiadosť znova skúmaná. Znamenalo by to posudzovanie dôvodnosti väzby so spiatočnými účinkami, hoci o väzbe možno rozhodovať len pro futuro (I. ÚS 87/04). Porušenie práva na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezaujatým sudcom v konaní na 1. stupni nemožno napraviť tým, že v 2. stupni rozhodne nezaujatý súd. Ide totiž o jednu z najzákladnejších a principiálnych záruk ochrany pred svojvôľou.

V súvislosti s námietkou nedoručenia vyjadrenia prokurátora k žiadosti o prepustenie z väzby nepostačuje skutočnosť, že obsah vyjadrenia bol v celosti uvedený v uznesení okresného súdu. Akceptovaním takejto interpretácie by bol sťažovateľ pozbavený jedného stupňa (1. stupňa) súdneho preskúmania zákonnosti väzby. Neakceptovateľné je aj tvrdenie krajského súdu o tom, že obhajca sťažovateľa mohol obsah vyjadrenia prokurátora zistiť nahliadnutím do spisu. V právnom štáte totiž nie je možné pripustiť, aby porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní bolo odstraňované a naprávané zvýšenou

aktivitou obhajcu za súčasného zvýšenia nákladov na obhajobu, ktoré by inak obvinený nemusel vynaložiť.

Problémy týkajúce sa pripojenia vyšetrovacieho spisu nie sú spôsobilé ospravedlniť prietahy, ku ktorým v konaní na krajskom súde došlo. Rozhodovanie o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody na krajskom súde nemožno považovať za urýchlené, lebo od predloženia sťažnosti do rozhodnutia uplynulo dvadsať dní a ďalších štyridsať dní trvalo, kým bol spis vrátený okresnému súde. Celková doba konania na krajskom súde predstavovala šesťdesiat dní a treba ju považovať za neprimerane dlhú.

Sťažovateľ z titulu náhrady trov právneho zastúpenia advokátom požaduje celkom priznať mu úhradu vo výške 41 878,50 Sk, a to za tri úkony právnej služby. Každý úkon žiada zvýšiť na trojnásobok vzhľadom na náročnosť vecí, resp. na potrebu použitia cudzieho jazyka, ako aj o daň z pridanej hodnoty vo výške 19 %. Napokon požaduje aj priznanie režijných paušálov.

## II.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 12. júna 2004 vyplýva, že sťažovateľ bol z dôvodov § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku vzatý do väzby s účinnosťou od zadržania 9. júna 2004 o 20.30 h. O vzatí do väzby rozhodol sudca JUDr. B.

Zo žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby zo 14. júla 2004 podanej jeho obhajcom a adresovanej krajskej prokuratúre vyplýva, že vzatie sťažovateľa do väzby a ďalšie trvanie väzby považuje sťažovateľ za protiprávne s poukazom na čl. 8 ods. 3 listiny, podľa ktorého zadržaná osoba musí byť najneskôr do 24 hodín prepustená zo zadržania alebo odovzdaná súdu. Táto lehota nebola v prípade sťažovateľa dodržaná.

Z vyjadrenia krajskej prokuratúry č. k. Kv 22/04-80 z 21. júla 2004 vyplýva, že týmto podaním krajská prokuratúra reaguje na žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Krajská prokuratúra sama žiadosti nevyhovela, a preto ju v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku predkladá na rozhodnutie okresnému súdu. Podľa názoru krajskej prokuratúry u sťažovateľa naďalej trvajú dôvody väzby tak, ako boli ustálené pri jej uvalení. Zo zabezpečených dôkazov je jednoznačné, že sťažovateľ sa nezdržiava v mieste trvalého bydliska a s ohľadom na hroziacu výšku trestu je daná dôvodná obava z úteku, resp. skrývania sa. Charakter trestnej činnosti a skutočnosť, že sťažovateľ je bez trvalého príjmu a že bol pre obdobnú trestnú činnosť v minulosti už potrestaný, zakladá aj obavu z pokračovania v trestnej činnosti. V súvislosti s namietaným nedodržaním 24-hodinovej lehoty zadržania podľa listiny je krajská prokuratúra toho názoru, že tieto lehoty jednoznačne ustanovuje čl. 17 ústavy a § 76 ods. 4 Trestného poriadku. Ústavný súd, hoci opakovane posudzoval dôvodnosť väzby, nikdy 48-hodinovú lehotu nespochybnil, a preto túto lehotu treba považovať za správnu. Podľa nej 48-hodinová lehota nie je v rozpore ani s dohovorom, ktorý lehotu priamo nestanovuje, pričom z judikatúry vyplýva, že hornou hranicou je 96 hodín.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zo 14. júla 2004 bola zamietnutá. Uznesenie vydal JUDr. B. Okresný súd predovšetkým poukazuje na stanovisko krajskej prokuratúry, ktorá sama žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nevyhovela. Podľa krajskej prokuratúry dôvody väzby uvedené v uznesení o vzatí do väzby naďalej pretrvávajú. Zo zabezpečených dôkazov totiž vyplýva, že sťažovateľ sa nezdržiava v mieste svojho trvalého bydliska a s ohľadom na výšku trestu, ktorý mu hrozí, existuje dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, resp. trestu. Existujú aj konkrétne skutočnosti pre obavu, že sťažovateľ bude v trestnej činnosti pokračovať. Nasvedčuje tomu najmä charakter trestnej činnosti, skutočnosť, že sťažovateľ je bez trvalého príjmu, ako aj to, že pre obdobnú trestnú činnosť už bol v minulosti potrestaný. Podľa názoru okresného súdu dôvody väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku i naďalej trvajú a je dané aj dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, za ktorý je sťažovateľ stíhaný. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa poukazuje súd na ustanovenie § 76 ods. 4 Trestného poriadku, ako aj na čl. 17 ods. 3 ústavy, podľa ktorých je lehota zadržania 48-hodinová, pričom súd postupuje podľa týchto vnútroštátnych právnych noriem.

Odkazuje aj na stanoviská ústavného súdu v rozhodnutiach sp. zn. II. ÚS 150/02 a II. ÚS 2/02, v ktorých ústavný súd túto lehotu nespochybnil. Napokon táto lehota je v súlade aj s dohovorom, lebo z príslušnej judikatúry vyplýva, že hornou hranicou zadržania sú štyri dni, teda 96 hodín.

Zo sťažnosti podanej obhajcom sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 vyplýva, že sťažovateľ namieta predovšetkým procesné vady, a to konkrétne skutočnosť, o ktorej sa dozvedel z uznesenia, a to že krajská prokuratúra podala vyjadrenie tak k hmotnoprávnym, ako aj k procesnoprávnym aspektom jeho žiadosti o prepustenie z väzby, pričom sťažovateľovi a jeho obhajcovi toto vyjadrenie nebolo doručené. Tým bol sťažovateľ zbavený možnosti vyjadrenie krajskej prokuratúry komentovať, vyvracať v ňom uvedené argumenty a uvádzať dôkazy a skutočnosti svedčiace proti ďalšiemu trvaniu väzby. Bol tým porušený princíp kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Ďalej sťažovateľ namieta miestnu nepríslušnosť okresného súdu, keďže ku spáchaniu skutku, za ktorý je sťažovateľ stíhaný, malo dôjsť v obvode iného okresného súdu. Taktiež namieta, že o žiadosti nerozhodoval zákonný sudca, lebo sudca JUDr. B., ktorý rozhodoval už o vzatí do väzby, rozhodol teraz pod rovnakou spisovou značkou aj o žiadosti o prepustenie z väzby, čo znamená, že nebol vybratý náhodným výberom. Táto skutočnosť vzbudzuje zároveň aj pochybnosti o nestrannosti tohto sudcu. Ďalší dôvod nedostatku nestrannosti sudcu spočíva v tom, že tento sudca si už pri vzatí do väzby mal všimnúť, že došlo k prekročeniu lehoty zadržania podľa čl. 8 ods. 3 dohovoru. Pritom žiadosť o prepustenie z väzby je založená na rovnakom argumente a pokiaľ by jej mal tento sudca vyhovieť, musel by implicitne priznať, že jeho pôvodné rozhodnutie o vzatí do väzby bolo protiprávne, čo nemožno vzhľadom na závažné následky očakávať. Z tohto dôvodu sťažovateľ podáva zároveň aj námietku zaujatosti a nedostatku nestrannosti sudcu JUDr. B. Napokon sťažovateľ podrobne opakuje argumentáciu, podľa ktorej došlo k prekročeniu lehoty zadržania.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 vyplýva, že krajský súd sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04

z 26. júla 2004 zamietol. Podľa názoru krajského súdu podozrenie zo spáchania trestného činu v zmysle obvinenia je aj v danom štádiu trestného konania dôvodné. Sťažovateľ sa mal trestnej činnosti dopúšťať po dlhšiu dobu, je fajčiarom marihuany, v minulosti bol už pre trestný čin podľa § 187 ods. 1 písm. a), b) a d) Trestného zákona odsúdený a v súčasnosti mu plynie skúšobná doba podmieneného odkladu výkonu trestu. Tieto okolnosti spolu so skutočnosťou, že sťažovateľ je bez zamestnania a stáleho príjmu, i naďalej odôvodňujú obavu z pokračovania v trestnej činnosti obdobného charakteru. Keďže sťažovateľ je stíhaný pre obzvlášť závažný úmyselný trestný čin s dolnou hranicou trestnej sadzby osem rokov, nezdržiava sa na adrese trvalého bydliska, je daná obava z úteku alebo zo skrývania v úmysle vyhnúť sa trestnému stíhaniu. V súvislosti s námietkou sťažovateľa o nedodržaní kontradiktórnosti procesu krajský súd poukazuje na ustanovenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré neukladá prokurátorovi povinnosť pri nevyhovení žiadosti obvineného o prepustenie z väzby predložiť svoje stanovisko obvinenému. Jeho povinnosťou je len predložiť žiadosť bez meškania súdu. Neposkytnutím stanoviska k žiadosti nie je porušená kontradiktórnosť procesu, lebo v danom prípade je to práve obvinený, ktorý má vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby uviesť okolnosti, pre ktoré si myslí, že dôvody väzby pominuli. Ak prokurátor tieto okolnosti nepovažuje za dôvodné, predloží žiadosť aj s prípadným svojím stanoviskom súdu na rozhodnutie, čím je zachovaná rovnosť strán v tom, že navrhujúca strana (obvinený) má možnosť predložiť svoje argumenty a druhej strane (prokurátorovi) sa umožní vyjadriť sa k týmto argumentom, pričom až následne súd zvažuje váhu predložených argumentov a protiargumentov. Opačný postup, teda vzájomné predkladanie argumentov a protiargumentov stranami, by bol v rozpore so zásadou rýchleho súdneho konania, ktorej uplatňovanie je obzvlášť dôležité vo väzobných veciach. V súvislosti s námietkou miestnej nespríslušnosti okresného súdu poukazuje krajský súd na skutočnosť, že stíhaného trestného činu sa mal sťažovateľ dopustiť v rámci organizovanej skupiny, a to aj v obvode krajského súdu, a preto okresný súd treba považovať za miestne a vecne príslušný. K námietke prekročenia lehoty zadržania podľa čl. 8 ods. 3 listiny poukazuje krajský súd na čl. 17 ods. 3 a 4 ústavy, ktorý ustanovuje pre odovzdanie zadržanej osoby súdu lehotu 48 hodín. Ústava je ústavným zákonom rovnakej právnej sily ako listina a v prípade rozporu právnych noriem rovnakej právnej sily platí výkladové

pravidlo lex posterior derogat priori. Preto potom platia lehoty vyplývajúce z čl. 17 ods. 3 ústavy a Trestného poriadku.

Zo spisu krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 vyplýva, že spis okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 došiel krajskému súdu na rozhodnutie o sťažnosti 5. augusta 2004. Toho istého dňa bol pridelený senátu 2 Tpo pod sp. zn. 176/04. Písomné vyhotovenie uznesenia sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 bolo realizované 27. septembra 2004 a uznesenie spolu so spisom sa expedovalo okresnému súdu 30. septembra 2004.

### III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (...).

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (...).

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom (...)

c) zákonné zatknutie (...) za účelom predvedenia pred príslušný orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu (...).

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím (...), má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 8 ods. 1 listiny osobná sloboda je zaručená.

Podľa čl. 8 ods. 2 listiny nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, než z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. (...)

Podľa čl. 8 ods. 5 listiny do väzby možno vziať iba z dôvodov a na dobu ustanovenú zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. (...)

**K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 a čl. 38 ods. 1 listiny v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu a k namietanému porušeniu čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia krajského súdu v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu**

Sťažovateľ namieta, že hoci vo svojej sťažnosti, ktorú podal proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby, namietal jednak to, že o žiadosti nerozhodoval zákonný sudca, ako aj to, že rozhodujúci sudca bol zaujatý, nebolo o týchto námietkach rozhodnuté a ani len v odôvodnení uznesenia krajského súdu nebola o týchto námietkach nijaká zmienka.

Podľa názoru krajského súdu bolo treba sudcu na okresnom súde považovať podľa rozvrhu práce a aj podľa zaužívanej praxe za zákonného sudcu. Vzhľadom na požiadavku rýchlosti konania o väzbe a s tým spojenú neodkladnosť rozhodovania krajský súd nevrátil spis okresnému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti sudcu okresného súdu.

Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v odseku 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4. Z doterajšej judikatúry však vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej (de Wilde c. Belgicko, s. 41, § 76; Trzaska c. Poľsko z 11. júla 2000, Lanz c. Rakúsko z 30. apríla 2002, Wloch c. Poľsko z 19. októbra 2000).

„Článok 17 ods. 2 ústavy obsahuje pri väzbe také práva, akými sú napríklad: právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol

o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou“ (I. ÚS 100/04).

Z citovaného právneho názoru ústavného súdu vyplýva, že čl. 17 ústavy zahrňuje v sebe v podstate všetky práva, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru.

Z čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy možno vyvodit' základné právo na osobnú slobodu, ako aj zásadu, že pozbaviť niekoho osobnej slobody možno iba z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ďalšie odseky čl. 17 ústavy uvádzajú konkrétne spôsoby pozbavenia, resp. obmedzenia osobnej slobody, ktoré za splnenia ustanovených podmienok sú prípustné. Jedným z týchto spôsobov je aj vzatie do väzby, resp. držanie vo väzbe v zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy. Preto možno uviesť, že v prípade pozbavenia osobnej slobody vzatím do väzby, resp. držaním vo väzbe je okrem čl. 17 ods. 5 ústavy vždy dotknutý aj čl. 17 ods. 1 a 2 ústavy (I. ÚS 220/04). Vzhľadom na to, že znenie čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny je totožné so znením čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, vzťahujú sa tieto závery aj na čl. 8 listiny.

O zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru rozhoduje súd. Z organického hľadiska pojem súd tu má rovnaký význam ako v čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. musí ísť o orgán nezávislý od výkonnej moci a nestranný.

Ak je súd zákonom ustanovený ako inštitucionálny jurisdikčný orgán, nestráca tento charakter, ak v jednotlivom prípade nie sú rešpektované pravidlá týkajúce sa jeho príslušnosti, jeho zloženia, rozdelenia vecí medzi jednotlivých sudcov alebo procesné pravidlá. Dohovor kladie na súd menej formálnych podmienok ako vnútroštátne zákonodarstvo, pre ktoré nerešpektovanie niektorých pravidiel, napr. o príslušnosti súdu, jeho zložení či o pridelovaní vecí, môže znamenať porušenie princípu, že nikto nesmie byť odňatý jeho zákonnému sudcovi. Dohovor tento princíp výslovne neobsahuje, ale to neznamená, že jeho nerešpektovanie sa nemôže kvalifikovať ako porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to predovšetkým v súvislosti s požiadavkou nestrannosti súdu.

Z dosiaľ uvedeného treba dôjsť k záveru, že právo na nestranný súd (ktorého súčasťou môže byť aj právo na zákonného sudcu) je obsiahnuté nielen v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale aj v čl. 5 ods. 4 dohovoru, keďže pojem „súd“ tu musí mať rovnaký význam ako v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z tých istých dôvodov treba právo na zákonného a na nestranného sudcu považovať aj za súčasť čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny v prípadoch, keď súd rozhoduje o väzbe. Právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny sa naproti tomu vzťahuje na konanie vo veci samej.

Podľa názoru ústavného súdu zo zisteného skutkového stavu je nepochybné, že hoci sťažovateľ v riadnom opravnom prostriedku proti uzneseniu okresného súdu namietol tak osobu zákonného sudcu, ako aj nedostatok jeho nestrannosti a nezaujatosti, nebolo o týchto jeho námietkach meritórne rozhodnuté, ba dokonca krajský súd sa v dôvodoch svojho uznesenia o týchto námietkach ani len nezmienil.

Nemožno súhlasiť s argumentáciou krajského súdu, ktorý nerozhodnutie o námietke zaujatosti sudcu okresného súdu odôvodňuje s poukazom na neodkladnosť rozhodovania o väzbe. Naopak, treba prisvedčiť sťažovateľovi, že realizácia jedného základného práva (práva na urýchlené preskúmanie dôvodnosti väzby) nemôže ísť na úkor iného základného práva (práva na rozhodnutie zákonným a nestranným sudcom). Všeobecné súdy musia pri skúmaní dôvodnosti väzby postupovať tak, aby obe tieto práva boli dôsledne zachované (čl. 12 ods. 4 ústavy).

Bolo úlohou všeobecných súdov vyriešiť, či o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby rozhodoval zákonný sudca a či bol tento sudca nezaujatý a nestranný. Všeobecné súdy túto úlohu nesplnili. Za daného stavu neprichádza do úvahy, aby sa k týmto otázkam meritórne vyjadril ústavný súd, lebo by tým nahrádzal činnosť všeobecného súdu. Ústavný súd môže iba konštatovať, že nerozhodnutím o námietkach sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práv vyplývajúcich z čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 listiny. Absencia akéhokoľvek odôvodnenia v uznesení krajského súdu v tomto smere je tak isto porušením čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny. Pritom toto pochybenie už nie je možné napraviť, lebo sťažovateľ bol medzičasom

prepustený z väzby a táto skutočnosť bráni tomu, aby bolo znova rozhodované o dôvodnosti jeho väzby za dobu minulú. O väzbe možno totiž rozhodovať iba s účinkami pro futuro (mutatis mutandis I. ÚS 87/04, I. ÚS 100/04). Znamená to zároveň, že postupom všeobecných súdov, resp. ich nečinnosťou došlo k úplnému popretiu týchto základných práv (bod 1 výroku nálezu).

V tejto súvislosti nebolo možné vyhovieť návrhu sťažovateľa na vyslovenie porušenia čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny v súvislosti s právom na zákonného sudcu. Ako to vyplýva z úvah už vyššie uvedených, tieto ustanovenia sa vzťahujú na konanie vo veci samej, o ktoré v danom prípade nešlo. Pri skúmaní dôvodnosti väzby je právo na zákonného sudcu súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 2 a 5 listiny. Rovnako nebolo možné vyhovieť ani jeho návrhu na vyslovenie porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou uznesenia krajského súdu v súvislosti s právom na zákonného a nezaujatého sudcu. Ustanovenie čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru sa vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby. Naproti tomu procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sú ratione materiae súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru. Keďže v danom prípade ústavný súd neskúmal uznesenie o vzatí do väzby, ale uznesenia týkajúce sa dôvodnosti jej ďalšieho trvania, nebolo možné vysloviť porušenie čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru (bod 4 nálezu).

**K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a čl. 8 ods. 2 listiny  
v súvislosti s právom na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby**

Sťažovateľ namieta, že konanie o riadnom opravnom prostriedku na krajskom súde, ktoré trvalo celkom šesťdesiat dní, bolo neprimerane dlhé a nezodpovedalo preto platným zásadám.

Krajský súd poukazuje na skutočnosť, že skoršiemu rozhodnutiu o sťažnosti bránila skutočnosť, že nebol okamžite k dispozícii vyšetrovací spis, hoci bez neho krajský súd rozhodnúť nemohol.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55).

Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám pozbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybniť zákonnosť pozbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti pozbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Rehbock c. Slovinsko, rozhodnutie z 28. novembra 2000, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. decembra 2000, § 33 - 36).

Zo skutkového hľadiska treba konštatovať, že spis okresného súdu spolu so sťažnosťou sťažovateľa došiel krajskému súdu 5. augusta 2004. O sťažnosti rozhodol senát krajského súdu na neverejnom zasadnutí 25. augusta 2004 a spis spolu s písomným vyhotovením uznesenia krajského súdu bol odoslaný späť okresnému súdu 30. septembra 2004. To znamená, že od nápadu veci do rozhodnutia o nej uplynulo dvadsaťjeden dní a ďalších tridsaťpäť dní trvalo písomné vyhotovenie uznesenia a vrátenie spisu okresnému súdu. Preto opravné konanie trvalo celkom päťdesiatšesť dní.

Podľa názoru ústavného súdu uvedenú dobu nemožno považovať za primeranú. Táto doba v konkrétnom prípade nezodpovedá požiadavke na urýchlené rozhodovanie o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby vo svetle princípov uvedených vyššie. Je tomu tak o to viac, že išlo iba o fázu opravného konania. Táto doba by bola podľa všetkého neprimeraná aj pre celé dvojinštančné konanie. Obrana krajského súdu, ktorý sa odvoláva na to, že istý čas nebol k dispozícii vyšetrovací spis, nie je relevantná. Je vecou náležitej organizácie práce, aby sa čas potrebný na zadováženie vyšetrovacieho spisu vyvážil napr. urýchlením

písomného vyhotovenia uznesenia. Vzhľadom na uvedené skutočnosti došlo k namietanému porušeniu uvedeného základného práva (bod 1 výroku nálezu).

**K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 8 ods. 2 a 5 listiny nedoručením vyjadrenia prokurátora k žiadosti o prepustenie z väzby**

Sťažovateľ namieta, že o vyjadrení prokurátora k jeho žiadosti o prepustenie z väzby a o obsahu tohto vyjadrenia sa dozvedel až z uznesenia okresného súdu, lebo toto vyjadrenie jemu, ale ani jeho obhajcovi nebolo okresným súdom doručené. Takýto postup je porušením zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, lebo prokurátor bol v porovnaní so sťažovateľom zvýhodnený v možnosti ovplyvňovať svojimi argumentmi rozhodnutie súdu. Skutočnosť, že sa o obsahu vyjadrenia prokurátora dozvedel až v opravnom konaní, znamená, že bol uvedeným spôsobom znevýhodnený v prvoinštančnom konaní a v rovnoprávnom postavení s prokurátorom sa ocitol až v opravnom konaní.

Krajský súd vo svojom uznesení dospel k záveru, že zákon neukladá prokurátorovi povinnosť predložiť svoje stanovisko obvinenému, pričom neposkytnutie stanoviska nie je porušením kontradiktórnosti procesu, lebo práve obvinený má vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby uviesť podstatné okolnosti. Prokurátor k tomu uvedie svoje stanovisko, a tým je zachovaná rovnosť strán, lebo obe strany sa mohli vyjadriť, pričom súd rozhodol až následne po zvážení argumentov oboch strán. Navyše, vzájomné predkladanie argumentov a protiargumentov medzi stranami by bolo v rozpore so zásadou rýchleho súdneho konania vo väzobných veciach. Naproti tomu v konaní pred ústavným súdom zaujal krajský súd zásadne odlišné stanovisko, keď tvrdí, že sťažovateľ sa o úplnom obsahu vyjadrenia prokurátora dozvedel z uznesenia okresného súdu, lebo stanovisko prokurátora bolo v uznesení okresného súdu uvedené v celej svojej podstate. Okrem toho poukazuje krajský súd aj na to, že nič nebránilo obhajcovi sťažovateľa nahliadnuť do spisu a takýmto spôsobom zistiť presný obsah vyjadrenia prokurátora.

Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za potrebné poukázať na to, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba

považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia prokurátora obvinenému ako druhej strane kontradiktórneho konania vytvára stav nerovnosti strán v konaní pred súdom, čo je v rozpore s kontradiktórnosťou konania a so zásadou rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (mutatis mutandis I. ÚS 100/04).

„Nedostatok pri uplatňovaní niektorých zo záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na prvostupňovom súde, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde“ (Le Compte, Van Leuven a De Meyere z 23. júna 1981, Adolf c. Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge c. Holandsko z 29. mája 1986).

Aplikujúc vyššie uvedené princípy na konkrétny prípad treba dospieť k záveru, že bolo povinnosťou okresného súdu doručiť vyjadrenie prokurátora sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi v trestnom konaní. Bez toho nebol sťažovateľ v konaní o preskúmanie dôvodnosti ďalšieho trvania väzby v rovnoprávnom postavení s prokurátorom, lebo nemal možnosť replikovať na argumenty prokurátora. Tento nedostatok sa v podstate odstránil tým, že podstatný obsah vyjadrenia prokurátora uviedol okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia. Urobil tak, samozrejme, už neskoro, teda vo fáze, keď sťažovateľ už nemal možnosť pred rozhodnutím okresného súdu reagovať na stanovisko prokurátora. Naproti tomu sťažovateľovi vznikla možnosť reagovať na toto stanovisko v opravnom konaní, teda v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu. Sťažovateľ túto možnosť aj plne využil. Preto treba v konečnom dôsledku dospieť k záveru, že porušenie práva na spravodlivý proces, ku ktorému došlo v prvoinštančnom konaní pochybením okresného súdu, bolo napravené v opravnom konaní pred krajským súdom. Vzhľadom na to nebolo možné vyhovieť tejto časti sťažnosti (bod 4 výroku nálezu).

### **K ostatným výrokom nálezu**

Sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 (o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie

z väzby), ako aj uznesenie okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 12. júna 2004 (o vzatí sťažovateľa do väzby).

Vzhľadom na to, že sťažovateľ bol už medzičasom prepustený na slobodu, neprichádza už do úvahy, aby bolo možné znova rozhodovať o dôvodnosti trvania jeho väzby za dobu minulú, ako to už ústavný súd vyššie uviedol. Preto ústavný súd nepovažoval za potrebné zrušiť uznesenie okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 26. júla 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 176/04 z 25. augusta 2004 (bod 4 výroku nálezu).

Konanie na ústavnom súde sa netýka uznesenia okresného súdu sp. zn. 29 Tp 96/04 z 12. júna 2004, ktorým bol sťažovateľ vzatý do väzby. Preto zrušenie tohto uznesenia vôbec neprichádza do úvahy (bod 4 výroku nálezu).

Sťažovateľ uplatnil aj požiadavku priznať mu primerané finančné zadost'učinenie vo výške 500 000 Sk.

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadost'učinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02, I. ÚS 87/04).

Ústavný súd považoval za oprávnenú sťažovateľovu požiadavku o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, a to do výšky 80 000 Sk. Pritom prihliadol na intenzitu porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, ktorá bola veľmi vysoká, keďže išlo o tri porušenia základných práv, pričom v jednom prípade toto porušenie prerástlo až do úplného popretia práva. Vychádzajúc zároveň aj zo zásady spravodlivosti dospel ústavný súd k záveru o primeranosti tejto sumy. Prevyšujúca požiadavka sťažovateľa preto nebola dôvodná (bod 2 v spojení s bodom 4 výroku nálezu).

Napokon sťažovateľ požiadal aj o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia advokátom v celkovej výške 41 878,50 Sk.

Ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia za prevzatie a prípravu zastúpenia v sume 4 534 Sk, za spísanie sťažnosti v sume 9 068 Sk (po dvojnásobnom zvýšení z dôvodu mimoriadnej náročnosti veci podľa § 17 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), za vyjadrenie k stanovisku krajského súdu 5 002 Sk (po dvojnásobnom zvýšení z rovnakého dôvodu podľa § 13 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Ďalej priznal 3 535 Sk z titulu 19 % dane z pridanej hodnoty, ako aj režijný paušál dvakrát 136 Sk a jedenkrát 150 Sk. Celkove ide o čiastku 22 561 Sk (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2005